

הסביבה הבנויה ואורח חיים פעיל מחקר מטעם הטכניון בשיתוף עיריית ראשל"צ

מיקה מורן¹, ד"ר פנינה פלאוט¹, ופרופ' אורנה בראון-אפל²,
עו"ד ליאל אבן זוהר³

¹הפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים, הטכניון

² ביה"ס לבריאות הציבור, אונ' חיפה

³ עיריית ראשון לציון

מטרת המחקר

- לבחון את הקשר בין מאפייני הסביבה הבנויה בשכונת המגורים לבין אורח חיים פעיל של תושבים, הכולל הליכה ורכיבת אופניים לניידות ו/או לפנאי

- המחקר הינו ראשון מסוגו בישראל
- המחקר מהווה חלק ממערך מחקר בינ"ל

הסביבה הבנויה ואורח חיים פעיל, מיקה מורן

מהלך המחקר

✓ הכנה: ניתוח סביבתי ובחירת שכונות למחקר (N=8)

✓ איסוף נתונים:

א. תצפיות הולכי רגל

א. סקר תושבים רחב-היקף

• סקר תלמידים (כיתות ה-ו מ-8 בתי"ס) (N=704)

• סקר הורים (לתלמידי ה-ו): (N=554)

א. ראיונות עומק חצי-מובנים בקרב מדגם נבחר של תלמידים (N=145)

• קידוד וניתוח הממצאים

• תפוקות צפויות:

– זיהוי פרמטרים סביבתיים הקשורים לאורח חיים פעיל

– זיהוי צרכים סביבתיים של תושבי ראשון לציון

שכונה בסגנון פרברי

מבנה המחקר:

השוואה בין שכונות עם מאפייני תכנון פיזי שונים:

היכן התושבים מקיימים יותר אורח חיים פעיל?

שכונה בסגנון עירוני/מסורתי

Illustration from: Duany, Andres, and Elizabeth Palter-Zaydek. 1992. The second coming of the American small town. *Wilson Quarterly* 16 (Winter): 19-50.

הסביבה הבנויה ואורח חיים פעיל, מיקה מורן

מדוע ראשון לציון נבחרה למחקר?

תכנית מתאר מקומית ראשון לציון 2030

ראשון הפרבר
בית עם גינה וקניון

ראשון העיר
השיבה לעירוניות
הישנה והטובה

ארגון מרחבי

הסביבה הבנויה ואורח חיים פעיל, מיקה מורן

קשת מ.כ. ניהול פרויקטים בע"מ

שיתופי פעולה בין העירייה לטכניון במסגרת המחקר -

העברת מידע:

- בתחילת המחקר – מהעירייה לטכניון: קבלת מידע גיאוגרפי וסטטיסטי של העירייה לבחירת שכונות
- בסיום המחקר - מהטכניון לעירייה: העברת ממצאי הסקר תסייע בזיהוי צרכים סביבתיים של התושבים
- **לכל אורך המחקר: תקשורת שוטפת בין הטכניון לעירייה סייעה רבות להתפתחות המחקר (סיוע, ייעוץ, מפגשי שיתוף ציבור)**

העברת מידע מעיריית ראשון לציון לטכניון

שכבות מ"מ"ג (GIS) לצורך ניתוח סביבתי ובחירת שכונות למחקר

דוגמא 1: חישוב קישוריות רחובות (מס' צמתים לקמ"ר)

הסביבה הבנויה ואורח חיים פעיל, מיקה מורן

העברת מידע מעיריית ראשון לציון לטכניון

שכבות מ"מ"ג (GIS) לצורך ניתוח סביבתי ובחירת שכונות למחקר

דוגמא 2: חישוב צפיפות מגורים (מס' יח"ד לדונם למגורים)

הסביבה הבנויה ואורח חיים פעיל, מיקה מורן

חישוב צפיפות וקישוריות ובחירה מושכלת של שכונות למחקר על סמך שכבות מ"מ"ג (GIS) של עיריית ראשון לציון

קישוריות רחובות (מספר צמתים לקמ"ר)					
רבעון עליון	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון תחתון		
	נווה דקלים	קריית גנים	קריית חתני פרס נובל	רבעון תחתון	צפיפות מגורים (יח"ד לדונם המיועד למגורים)
כצנלסון		נאות שקמה		רבעון שני	
	רמז	קריית ראשון	נאות אשלים	רבעון שלישי	
רמב"ס, אברמוביץ'		שיכונני המזרח	קריית כרמים	רבעון עליון	

הסביבה הבנויה ואורח חיים פעיל, מיקה מורן ושות'

תודות

- לעובדי/ות עיריית ראשון לציון על מתן נתונים וסיוע בהנעת הליך המחקר:
 - עו"ד ליאל אבן-זוהר – חברת מועצת העיר
 - אדר' חיים לשם – מנהל היחידה לתוכניות אב ומיתאר
 - מר אפריים ג'יאן – הממונה על ה-GIS
 - גב' אתי לוי – מנהלת מרכז מידע ומחקר
- למנהלות בתי הספר על שיתוף הפעולה לביצוע סקר התושבים:
 - גב' מיכל סרוסי – מנהלת בי"ס שלמון
 - גב' נחמה זיידמן – מנהלת ביה"ס עין הקורא
 - גב' לי וולפר – מנהלת ביה"ס בארי
 - גב' דליה ברזילאי – מנהלת ביה"ס תרבות
 - גב' מעיין בן עטיה – מנהלת בי"ס אשלים אומנויות
 - גב' דורית קראדי – מנהלת ביה"ס נווה עו"ז
 - גב' דליה כהן – מנהלת בי"ס פרס נובל
 - גב' לאה ווסטשניידר – מנהלת ביה"ס נווה חוף